

Estera - Comentarii Jean Koechlin

Istoria Esterei constituie o narațiune cu totul distinctă, care poate fi plasată cronologic între capitolele 6 și 7 ale cărții Ezra. Pe de o parte, ea îi prezintă pe acei iudei care au rămas în imperiul persan după întoarcerea unora în Ierusalim (prima întoarcere); pe de altă parte, îl prezintă pe suveranul acestui imperiu, puternicul Assuerus (Ahașveros), împreună cu cei de la curtea lui. Acest împărat este cunoscut istoricilor ca Xerxes, fiul lui Darius. El a rămas celebru prin campania împotriva grecilor, marcată de răsunătoarea înfrângere a flotei lor la Salamina. Daniel 11.2 face aluzie la acest monarh și la bogățiile lui. Petrecerea fabuloasă pe care el o dă în cap. 1 a avut loc înaintea războiului cu Grecia, probabil cu scopul de a-l pregăti. Totul în acest capitol este marcat de gloria omului, a cărui mândrie nu cunoaște margini. Deși un asemenea lux nu mai poate fi întâlnit, astăzi totuși nu lipsesc manifestările grandioase și sărbătorile prin care unii oameni (sau națiuni) caută să se preamărească pe ei înșiși și să-și eclipseze vecinii. Copilul credincios al lui Dumnezeu n-are nici o parte în aceste lucruri. De ce? Tocmai pentru că puterea, inteligența, plăcerea și toleranța (amabilitatea – v. 8) omului se exaltează aici în mândrie.

Refuzul împărătesei Vasti de a răspunde la chemarea soțului ei, să-și arate frumusețea, stârnește mânia acestuia. Assuerus (Ahașveros) este în mod clar un om violent. Însă mânia nu poate fi considerată un semn de putere sau de autoritate. În general, ea denotă contrariul: slăbiciune de caracter și lipsa autocontrolului. Cunoaștem din propria experiență ce greu este să ne controlăm reacțiile când avem de făcut față dificultăților și, în special, când acestea se acumulează. Să cerem astfel Domnului puterea de a ne controla. Împărăteasa Vasti este aici imaginea creștinătății responsabile, smulse din mijlocul națiunilor. Hristos a așteptat ca Biserica Lui să-și arate frumusețea înaintea lumii și, astfel, ca ea să-l preamărească gloria. Însă, vai! Cum a răspuns ea la această dorință? Printr-o desconsiderare totală a voii Domnului! Dar se apropie ziua când ea va auzi aceste cuvinte îngrozitoare: „Te voi vărsa din gura Mea” (Apocalipsa 3.16). Creștinule, dacă Biserica, în întregul ei, și-a pierdut mărturia pe care trebuia s-o poarte, nu uita tu s-o duci mai departe! Dumnezeu așteaptă ca fiecare dintre copiii Lui să arate lumii ceva din frumusețea morală a Domnului Isus.

Capitolul 2 ne conduce în afara palatului lui Assuerus (Ahașveros); aici aflăm de existența, în Susa și în restul imperiului, a unui popor călcat în picioare, în suferință, a cărui umilință contrastează cu fastul de la curte. Imaginea aceasta este asemănătoare cu cea a lui Lazăr subliniată la masa bogatului (Luca 16.19-21). Acești oameni sunt iudeii exilului. Ei se află acolo, departe de patria lor, fără templu, fără jertfe, fără împărat, fără unitate națională. Ei nu avuseseră pe inimă întoarcerea în țara părinților (Ezra 1.3). Prin urmare, ei par să fi fost uitați complet de Domnul, al Căruia nume, remarcabil detaliu, nu este menționat nici măcar o dată în toată această carte. Pot exista perioade în viața noastră când, din cauza propriilor erori, ne pierdem bucuria în Hristos și încetăm să recunoaștem valoarea sacrificiului Său. Nu El, ci lumea domnește atunci în inimile noastre. Ce stare dureroasă! Totuși, ne-a uitat Domnul din această cauză? Cartea Estera, prin analogie, ne va arăta că nu se întâmplă așa niciodată. La poarta palatului își avea locul Mardoheu, un israelit din seminția lui Beniamin. El a adăpostit-o pe tânăra lui verișoară, Estera, care era orfană, și a vegheat asupra ei cu devotament, chiar și după ce a fost aleasă printre candidatele la succesiunea Vastiei (v. 11).

Mâna nevăzută a lui Dumnezeu a condus evenimentele și a disponibilizat inimile. Fără ca Mardoheu sau ea însăși să fi contribuit cu ceva, Estera, tânăra iudeică, devine împărăteasă a puternicului imperiu medo-persan. Ea ne este prezentată ca o tânără fată rezervată, modestă, cu respect față de autoritate (în contrast cu Vasti), gata astfel pentru rolul extraordinar pe care va fi chemată să-l joace într-o zi. Aceste calități puțin obișnuite au făcut-o remarcabilă între celelalte candidate la tron. Voi, tinere surori din familii creștine, nu trebuie să gândiți niciodată că, imitând manierele, toaletele, felul de a se îmbrăca și purtarea libertină a tinerelor lumii acesteia, vă pregătiți viitorul și fericirea pe pământ. Din contră! Întreaga chestiune este să știți cui doriți să vă faceți plăcute. Din punct de vedere profetic, această relatare ne învață că Hristos, după ce va fi renegat orice relație cu creștinătatea de nume (Vasti, soția dintre „neamuri”), va ridica, în locul ei, în fruntea națiunilor, pe Israel (Estera). Dar faptul acesta nu va avea loc fără ca, mai înainte, poporul iudeu să fi avut de trecut prin grele încercări, pe care le vom vedea prefigurate mișcător în capitolele următoare.

Un nou personaj apare pe scenă: Haman agaghitul. Influența acestui om seducător asupra slabului Assuerus (Ahașveros) îl ridică în curând într-o poziție de putere. Numai că Haman își scoate masca! Este vorba de un membru al familiei împărătești a lui Amalec (Agag, probabil titlul împăraților amaleciți; comp. Numeri 24.7; 1 Sam. 15.8). În fața unui astfel de om, Mardoheu n-ar ști să se plece. Nu declarase Dumnezeu solemn, încă de la începutul drumului prin pustie: „Domnul va purta război cu Amalec din generație în generație” (Exod 17.16), și mai târziu: „Adu-ți aminte de ce ți-a făcut Amalec pe drum ... să nu uiți!” (Deut. 25.17-19)? Faptul acesta este de ajuns să-l împiedice pe credinciosul israelit să arate cel mai mic respect unui vrăjmaș al Domnului. Secolele care au trecut de când au fost făcute aceste afirmații divine n-au scăzut nimic din puterea lor. În ce ne privește, să nu fim mai toleranți față de lume și față de prințul ei decât au fost primii creștini! Din punct de vedere omenesc, atitudinea lui Mardoheu pare fără sens, iar consecințele, nu numai pentru el, ci și pentru întregul popor, sunt îngrozitoare, fără nici o proporție cu vina reproșată. Totuși, Mardoheu a împlinit Cuvântul fără să se preocupe de consecințe, și aceasta este ceea ce și noi trebuie să facem întotdeauna.

În timp ce împăratul și Haman „stăteau la băut”, nefericiții iudei erau cuprinși de cea mai profundă jale. Profetic, ne aflăm în acea perioadă viitoare numită „necazul cel mare”, care va urma imediat răpirii Bisericii. Două figuri principale vor domina atunci scena: Împăratul, cunoscut drept „Fiara”, conducătorul imperiului roman, și „Antihristul”, personaj diabolic, a cărui înverșunare față de Israel se va sprijini pe puterea civilă a primului. Este momentul în care rămășița lui Israel va putea să se adreseze Domnului conform Psalmului 83: „Iată, vrăjmașii Tăi se agită ... urzesc cu viclenie planuri împotriva poporului Tău și se sfătuiesc împotriva celor ascunși ai Tăi. Ei au zis: «Veniți și să-i nimicim ... și să nu mai fie amintit numele lui Israel»” (Ps. 83. 2, 3, 4). Cum putem explica ura aceasta al cărei subiect a fost, îi este și îi va fi întotdeauna poporul Israel (mai mult decât oricând în perioada de care vorbim)? Este rezultatul eforturilor reînnoite și fără precedent ale lui Satan pentru a se debarasa de Hristos, Mesia, a Căruia reîntoarcere îi va marca nimicirea definitivă. Astfel înțelegem că, dacă în spatele lui Haman se vede în final profilându-se marele Vrăjmaș, în Mardoheu avem, prin contrast, figura remarcabilă a Domnului Isus Hristos.

Este un ceas de întuneric și de teroare pentru poporul lui Mardoheu! Doar o mică speranță a mai rămas: mijlocirea Esterei înaintea soțului ei, împăratul. Cu toate acestea, riscul este mare! Accesul în curtea palatului este interzis și, pe de altă parte, cum să spere să-l determine pe orgoliosul monarh să revină asupra unei decizii pe care chiar el a luat-o!? Totuși, minunea se produce: Dumnezeu îi mișcă inima și el o

primește pe regină favorabil. Dar ce contrast este între Ahașveroș și Cel cu privire la care Epistola către Evrei ne asigură că are capacitatea desăvârșită de a-Și manifesta compasiunea pentru slăbiciunile noastre, adăugând: „Să ne apropiem deci cu îndrăzneală de tronul harului, ca să primim îndurare și să găsim har, pentru ajutor la timp potrivit” (Evrei 4.15, 16)! Așa cum întrevăzuse Mardoheu (4.14), tocmai pentru acest serviciu special providența divină o adusese pe Estera la tron. Oare nu are fiecare tânără creștină, în același fel, un serviciu clar de îndeplinit în locul unde Domnul a așezat-o? Sfârșitul capitolului ne arată că nici unul dintre onorurile acordate lui Haman n-au reușit să-i înmoaie ura implacabilă pe care o nutrea în inimă.

Domnul Isus, într-o scurtă parabolă, prezintă împărăția lui Dumnezeu în felul următor: „este ca și cum un om aruncă sămânța pe pământ și doarme ...” Astfel apare această carte a Esterei. Domnul, care nu este menționat nici măcar o dată, pare să doarmă. Dar să citim în continuare: „... și se trezește, noapte și zi ...”. Câteva versete mai departe îl găsim pe Stăpânul vânturilor și al valurilor dormind pe câpătâiul unei corăbii ... fără să înceteze, să fim siguri de aceasta, să vegheze asupra ucenicilor Săi preaiubiți (Marcu 4.26-27, 38). Dar observăm în capitolul prezent prin ce înălțuire admirabilă sunt toate controlate de Dumnezeu, fără însă ca El să Se facă cunoscut. Insomnia împăratului, lectura care-i fusese făcută, întrebarea pe care o pune, momentul exact în care Haman intră în curte, totul este dirijat, reglat ca un mecanism minuțios, de mână Lui suverană. Scepticii pot să judece un asemenea concurs de împrejurări ca fiind improbabil. Dar pe noi, credincioșii, acesta nu ne surprinde deloc. Cunoaștem bine (după ce am experimentat-o de atâtea ori), această intervenție atotputernică care face ca toate lucrurile să lucreze împreună spre bine pentru cei care îl iubesc pe Dumnezeu (Romani 8.28). Psalmii 7.13-16 și 37. 32, 33 capătă, în relatarea noastră, o confirmare impunătoare.

Acțiunea se derulează într-un ritm rapid. Acum ne aflăm în stadiul final, când împărăteasa dezvăluie lucrurile și Haman se îngrozește. El este potrivnicul, vrăjmașul, răul, trei nume pe care, în Cuvântul lui Dumnezeu, le poartă însuși diavolul! Și, pe loc, sub porunca împăratului, Haman este spânzurat chiar pe lemnul pe care el îl pregătise pentru Mardoheu (Psalmul 7.14-15). Această scenă evocă pentru noi un ansamblu de fapte cu mult mai mărețe decât acestea. Așa cum Mardoheu nu s-a plecat înaintea persoanei favorite împăratului, Hristos a fost singurul între fiii oamenilor care nu s-a plecat înaintea lui Satan. Cunoaștem răspunsul Lui în momentul ispitei: „Domnului Dumnezeului tău să te închini și numai Lui să-I slujești” (Matei 4.9-10). Astfel, nefiind în stare să-L facă pe acest Om desăvârșit să Se plece, Vrăjmașul n-a încetat până nu s-a debarasat de El. Cu acest scop i-a ridicat pe oameni împotriva lui Isus, stărnindu-i să-l pregătească crucea, la fel cum Haman a pregătit-o pentru Mardoheu (deși acesta n-a fost atârnat pe ea). Ori tocmai această cruce, prin care Satan credea că triumfase și că terminase cu Hristos, i-a marcat de fapt propria înfrângere finală (citiți Coloseni 2.15; Evrei 2.14). Fiecare efort al urii sale nu s-a întors decât spre propria-i distrugere ... și în același timp spre mântuirea noastră.

Cursul evenimentelor este acum răsturnat. Numai Dumnezeu are posibilitatea de a schimba o situație în felul acesta. Dar moartea lui Haman este departe de a constitui rezolvarea ei completă. Legat prin propriul sigiliu, împăratul nu mai are puterea să anuleze decretul său aducător de nenorociri. Ceea ce face – și Dumnezeu din nou îi înclină inima spre un act de înțelepciune – este să-și încredințeze autoritatea Esterei și lui Mardoheu, pentru dejouarea comploturilor lui Haman. Vrăjmașilor nu le vor fi luate armele, dar iudeii, în schimb, vor fi autorizați și chiar încurajați să se apere și să-i distrugă. Creștinul are vrăjmași care caută să-l asupească. Cu toate că stăpânul lor, Satan, a fost învins prin lucrarea Domnului Hristos de la cruce (la fel cum Haman a fost atârnat pe spânzurătoarea pe care o pregătise), puterea de a lucra împotriva copiilor lui Dumnezeu nu le-a fost luată încă. Acum însă copilul lui Dumnezeu are posibilitatea de a i se împotrivi într-un mod eficient. Fiecare dintre noi îi cunoaște prea bine, pe cont propriu, pe acești vrăjmași. Dacă noi îi cruțăm, ei nu ne vor cruța. De aceea, pentru a le anula eforturile, să folosim armele credinței, inclusiv (vezi v. 11) strângerea pentru rugăciunea în comun, să ne întărim în Domnul și în puterea tăriei Lui (Efeseni 6. 10).

A trecut timpul când Mardoheu stătea în umilință la poarta împăratului. Assuerus (Ahașveroș), deținătorul puterii supreme, i-a conferit glorie, mărire, onoare și putere – prefigurare a preamăririi Domnului Isus Hristos când, după cum a spus un poet, «Îl vom vedea 'nălțat în glorie, pe El, strălucitorul Fiu al Omului, venind pe nori cu nimb de aur» (H. Rossier – compară cu v. 15). Să urmărim din nou, pe scurt, activitatea lui Mardoheu și să-i surprindem asemănările cu drumul Domnului Isus: A îngrijit de tânăra iudeică, tot așa cum Hristos a vegheat constant asupra poporului Său. Deși era un slujitor credincios împăratului, Mardoheu a refuzat, cu toate acestea, să se plece înaintea amalecitolui, la fel cum Isus n-a recunoscut nici cel mai mic drept al Ispitorului. Totuși Hristos, datorită acestei perfecțiuni și a dragostei Sale pentru poporul Său, a trebuit să experimenteze în realitate lemnul blestemului, a cărui umbră doar a trecut peste Mardoheu. După suferințe vine gloria. În adevăr, în v.15 din cap.8 și în v.3,4 din cap.9, contemplăm cu adorare triumful lui Isus, care va fi însoțit de nimicirea sau supunerea tuturor vrăjmașilor Lui (vezi Ps. 66.3-4). Cei zece fii ai lui Haman, de care tatăl lor era atât de mândru (5.11), pier la rândul lor. „Despre sămânța răufăcătorilor nu se va mai aminti niciodată” (Isaia 14.20).

Această zi, a treisprezecea a lunii Adar, care trebuia să marcheze pentru totdeauna masacrul și dispariția lui Israel, a devenit, din contră, ziua comemorării triumfului lor și a anihilării vrăjmașilor lor. Soarta acestor vrăjmași este o dovadă tragică a faptului că atacurile țintite asupra poporului lui Dumnezeu nu rămân nepedepsite. Cel care-i atinge „se atinge de lumina ochilor Lui” (Zaharia 2.8; vezi Psalmul 105.12-15). Am putea fi noi subiecte ale unei iubiri mai puțin afectuoase, noi, care suntem parte a poporului ceresc, Mireasa lui Hristos? Israelul în captivitate manifestă clar semnele unei națiuni „împrăstiate și pustiite”, ale unui popor „înfricoșător de la începutul lui”, ale unei națiuni „care tot așteaptă și este călcată în picioare” (Isaia 18.2). Dumnezeu, Căruia acest popor îi este prețios, deoarece Mântuitorul lumii Se naște din el, își va pune în acțiune atotputernicia ca să-i scape, pe ei, un neam călcat în picioare de lume. Ce bogată este cartea Estera, despre care înainte am fi putut crede că oferă puțin pentru zidirea noastră! Ce loc îi oferă ea, ilustrativ, Domnului Isus umilit și înălțat! Ce orizont deschide ea asupra viitorului lui Israel, asupra odihnei și bucuriei lor (v. 17), bucurie a împărăției care-i așteaptă în finalul tuturor suferințelor!

Astfel, an de an, marea eliberare a poporului va trebui comemorată prin această sărbătoare, Purim. Cu sentimente atât de amestecate, vai, creștinătatea celebrează în fiecare an nașterea și moartea Mântuitorului. Desigur, ne-am bucura dacă mulți ar fi antrenați în felul acesta să gândească la aceste evenimente minunate măcar o dată sau de două ori pe an. Și pentru noi, sfârșitul fiecăruia an oferă ocazia de a-L binecuvânta în plus pe Dumnezeu pentru toată bunătatea pe care ne-o arată neîncetat. Dar am putea nu o dată pe an, ci în fiecare zi întâi a săptămânii și, mai mult, în fiecare zi din viață să ne reamintim de glorioasa răscumpărare, de gloriosul nostru Răscumpărător. Domnul Isus apare încă o dată în cap. 10 în trăsăturile lui Mardoheu, „mare ... iubit de mulțimea fraților săi, căutând binele ... vorbind de pace ...” (v. 3). Și, în toate acestea, îl contemplăm pe Isus care, luând chipul unui Slujitor, a lucrat cu înțelepciune și, în consecință, a trebuit să fie înălțat și ridicat și așezat foarte sus (Isaia 52.13; Psalmul 45.6-8; Filipeni 2.9-11). Dar El este la fel de demn să ocupe și cel dintâi loc în gândurile și în afecțiunile noastre (Coloseni 1: sf. v. 18). Fie ca să-l oferim fiecare dintre noi acest loc încă de pe acum!

